

Аналітичний огляд якісного стану масивів поверхневих вод суббасейну річки Прип'ять за травень 2025 року

Водогосподарськими організаціями у суббасейні річки Прип'ять протягом травня відібрано 33 проби поверхневої води (100 % до плану) для дослідження на вміст пріоритетних органічних та неорганічних забруднюючих речовин.

За результатами вимірювань виявили перевищення максимальних меж Екологічного Нормативу Якості за вмістом:

• **нікелю та його сполук (норма-34 мкг/дм³) по 3 пунктах моніторингу:**

- 68,2 мкг/дм³ р. Іква с. Торговиця (у 2,0 раза);
- 40,3 мкг/дм³ р. Уборть с. Рудня Хочинська (у 1,2 раза);
- 40,2 мкг/дм³ р. Уж м. Коростень (у 1,2 раза).

• **кадмію та його сполук (норма-1,5 мкг/дм³) по 2 пунктах моніторингу:**

- 3,5 мкг/дм³ р. Случ с. Коржівка (у 2,3 раза);
- 2,6 мкг/дм³ р. Случ с. Красносілка (у 1,7 раза).

• **свинцю та його сполук (норма-14,0 мкг/дм³):**

- 17,9 мкг/дм³ р. Случ с. Красносілка (у 1,3 раза).

Крім того, у межах допустимих значень зафіксована присутність наступних речовин:

- пестициди: хлорфенвінфос (суміш цис-, транс-ізомерів) – 12 створів, тербутрин – 9 створів, пара-пара-ДДЕ – 2 створи, хлорпірифос (хлорпірифос-стил) – 1 створ;
- поліароматичні вуглеводні: флуорантен – 33 створи, нафталін, бензо(а)пірен, бензо(б)флуорантен, бензо(к)флуорантен, бензо(г.х.і)перілен та бензол по 1 створу;
- фармацевтичні препарати: трихлорметан (хлороформ) – 5 створів;
- леткі органічні сполуки: тетрахлоретилен – 3 створи;
- важкі метали: нікель – 23 створи, хром – 7 створів, миш'як – 6 створів, кадмій – 5 створів та свинець – 1 створ.

Порівняно з квітнем знизився рівень забруднення води за вмістом нікелю (у квітні було зафіксовано перевищення ЕН_Я_{мах} по 12 створах) та свинцю (було 10 створів). При цьому спостерігається погіршення якості води за вмістом кадмію (у квітні-відсутнє перевищення).

У пунктах моніторингу, розташованих на масивах поверхневих вод, забір води з яких здійснюється для задоволення питних і господарсько-побутових потреб населення та транскордонних водотоках визначені хімічні та фізико-хімічні показники якості вод.

Значення більшості показників знаходяться значно нижче ГДК для водойм госпитного і рибогосподарського водокористування, за винятком марганцю та заліза загального. В річках Уборть, Уж, Хомора та Случ фіксується органічне забруднення за показником БСК₅, а в річках Прип'ять, Горинь, Льва та Ствига нітрит-іонів.

Порівняно з квітнем у питних водозаборах суббасейну фіксується ріст органічного забруднення, а в річках Уж та Случ Чернелівське вдсх. - заліза загального. В транскордонних водотоках вміст заліза знизився, але фіксується зростання амоній-іонів (окрім р. Льва).

Аналіз стану МПВ за фізико-хімічними показниками:

Питні водозабори:

ОРГАНІЧНЕ ЗАБРУДНЕННЯ

• **ХСК (норма - 50,0 мгО/дм³)**

мінімальне значення: 28,80 мгО/дм³ р. Хомора, м. Полонне

максимальне значення: 32,66 мгО/дм³ р. Случ, м. Звягель та р. Уж, м. Коростень

- БСК₅ (норма - 3,0 мгО₂/дм³)

мінімальне значення – зафіксовано **перевищення**:

- 3,11 мгО₂/дм³ р. Случ, м. Звягель

максимальне значення – зафіксовано **перевищення**:

- 6,20 мгО₂/дм³ р. Случ, Чернелівське вдсх., м. Хмельницький;
- 5,70 мгО₂/дм³ р. Хомора, м. Полонне;
- 3,12 мгО₂/дм³ р. Уж, м. Коростень.

БІОГЕННЕ ЗАБРУДНЕННЯ

- амоній іони (норма – 1,28 мг/дм³): в межах від 0,13 мг/дм³ р. Случ, м. Звягель до 0,97 мг/дм³ р. Случ, Чернелівське вдсх., м. Хмельницький;
- фосфат-іони (норма – 3,5 мг/дм³): в межах від 0,063 мг/дм³ р. Уж, м. Коростень до 0,168 мг/дм³ р. Случ, м. Звягель;
- нітрат-іони (норма – 45 мг/дм³): в межах від 0,34 мг/дм³ р. Случ, Чернелівське вдсх., м. Хмельницький до 5,51 мг/дм³ р. Уж, м. Коростень;
- нітрит-іони (норма – 3,3 мг/дм³): в межах від 0,022 мг/дм³ р. Случ, м. Звягель до 0,032 мг/дм³ р. Уж, м. Коростень;
- сухий залишок (норма – 1000 мг/дм³): в межах від 229 мг/дм³ р. Уж, м. Коростень до 400 мг/дм³ р. Случ, Чернелівське вдсх., м. Хмельницький та р. Случ, м. Звягель.

НЕБЕЗПЕЧНІ РЕЧОВИНИ

- залізо загальне (норма - 0,1 мг/дм³) - **зафіксовано перевищення**:

- 0,696 мг/дм³ р. Уж, м. Коростень;
- 0,520 мг/дм³ р. Случ, Чернелівське вдсх., м. Хмельницький;
- 0,204 мг/дм³ р. Случ, м. Звягель;
- 0,150 мг/дм³ р. Хомора, м. Полонне.

- марганець (норма - 0,01 мг/дм³) - **зафіксовано перевищення**:

- 0,130 мг/дм³ р. Случ, Чернелівське вдсх., м. Хмельницький;
- 0,120 мг/дм³ р. Уж, м. Коростень;
- 0,108 мг/дм³ р. Случ, м. Звягель;
- 0,067 мг/дм³ р. Хомора, м. Полонне.

Транскордонні ділянки водотоків:

ОРГАНІЧНІ ПОКАЗНИКИ

- БСК₅ (норма - 3,0 мгО₂/дм³)

мінімальне значення: 1,80 мгО₂/дм³ р. Льва, с. Переброди

максимальне значення: зафіксовано **перевищення** - 3,34 мгО₂/дм³ р. Уборть, с. Рудня Хочинська.

- ХСК (норма - 50 мг О/дм³)

мінімальне значення: 19,80 мгО/дм³ р. Прип'ять, с. Сенчиці

максимальне значення: 36,74 мгО/дм³ р. Уборть, с. Рудня Хочинська

БІОГЕННІ ПОКАЗНИКИ

- амоній іони (норма – 0,5 мг/дм³): в межах від 0,424 мг/дм³ р. Льва, с. Переброди до зафіксовано **перевищення**:

- 0,507 мг/дм³ р. Ствига, с. Познань;
- 0,502 мг/дм³ р. Льва, с. Переброди.

- фосфат-іони (норма – 2,15 мг/дм³): в межах від 0,093 мг/дм³ р. Горинь, с. Висоцьк до 0,142 мг/дм³ р. Ствига, с. Познань;

- нітрат-іони (норма – 40 мг/дм³): в межах від 1,340 мг/дм³ р. Горинь, с. Висоцьк до 2,090 мг/дм³ р. Уборть, с. Рудня Хочинська;

- нітрит-іони (норма – 0,08 мг/дм³): в межах від 0,038 мг/дм³ р. Уборть, с. Рудня Хочинська до зафіксовано **перевищення**:
 - 0,176 мг/дм³ р. Льва, с. Переброди;
 - 0,103 мг/дм³ р. Ствига, с. Познань;
 - 0,087 мг/дм³ р. Прип'ять, с. Сенчиці;
 - 0,086 мг/дм³ р. Горинь, с. Висоцьк.
- сухий залишок (норма – 1000 мг/дм³): в межах від 188 мг/дм³ р. Льва, с. Переброди до 278 мг/дм³ р. Уборть, с. Рудня Хочинська.

НЕБЕЗПЕЧНІ РЕЧОВИНИ:

- залізо загальне (норма - 0,1 мг/дм³) зафіксовано **перевищення**:
 - 1,210 мг/дм³ р. Уборть, с. Рудня Хочинська;
 - 0,768 мг/дм³ р. Ствига, с. Познань;
 - 0,723 мг/дм³ р. Льва, с. Переброди;
 - 0,536 мг/дм³ р. Стир, с. Зарічне;
 - 0,533 мг/дм³ р. Горинь, с. Висоцьк;
 - 0,463 мг/дм³ р. Прип'ять, с. Сенчиці.
- марганець (норма - 0,01 мг/дм³) – зафіксовано перевищення
 - 0,180 мг/дм³ р. Уборть, с. Рудня Хочинська.

Вміст розчиненого у воді кисню становив 2,86-13,36 мгО₂/дм³. Порушення кисневого режиму фіксувалось у питних водозаборах м. Хмельницький (2,86 мгО₂/дм) в р. Случ та м. Полонне (3,18 мгО₂/дм³) в р. Хомора.

З результатами вимірювань якості поверхневих вод більш детально можна ознайомитись на офіційному інтернет-ресурсі «Моніторинг та екологічна оцінка водних ресурсів України» <http://monitoring.davr.gov.ua/>.

**Аналітичний огляд якісного стану масивів поверхневих вод
суббасейну середнього Дніпра у межах Житомирської області
за травень 2025 року**

Для проведення досліджень на вміст специфічних та пріоритетних токсичних, здатних до накопичення стійких забруднюючих речовин відібрано на річках Тетерів, Гнилоп'ять, Ірша (Іршанське та Малинське водосховища), Возня, Ів'янка, Гуйва, Мика та Роставиця 9 проб (100% плану) та відправлено до лабораторії моніторингу вод Північного регіону м. Вишгород. Протоколи випробувань поверхневої води опрацьовані по усіх 9 створах.

За результатами вимірювань виявили перевищення максимальних меж Екологічного Нормативу Якості (ЕНЯ_{мах}) за вмістом:

- **нікелю та його сполук** (норма-34 мкг/дм³) по 3 пунктах моніторингу:
 - 67,8 мкг/дм³ - р. Ірша, Малинське вдсх., питний в/з м. Малин (у 2,0 раза);
 - 39,2 мкг/дм³ - р. Гнилоп'ять, питний в/з м. Бердичів (у 1,2 раза);
 - 36,3 мкг/дм³ - р. Ірша, Іршанське вдсх., питний в/з с-ще Нова Борова (у 1,1 раза).

Крім того, у межах допустимих значень зафіксована присутність наступних речовин:

- пестициди:

хлорфенвінфос (суміш цис-, транс-ізомерів) – 4 створи, в річках Ів'янка, Ірша Малинське вдсх., Возня та Мика;

тербутрин – 1 створ, в річці Ірша Малинське вдсх.;

- поліароматичні вуглеводні:

флуорантен - 9 створів;

- фармацевтичні препарати:

трихлорметан (хлороформ)- в р. Гнилоп'ять м. Бердичів;

- метали:

нікель - 3 створи, окрім річок Тетерів Відсічне вдсх., Возня та Мика;

миш'як – 2 створи, в річках Гнилоп'ять та Роставиця;

кадмій – в річці Мика.

Аналіз стану МПВ за фізико-хімічними показниками:

Органічне забруднення

- ХСК (норма - 50,0 мгО/дм³)

мінімальне значення: 30,62 мгО/дм³ р. Ірша, Іршанське вдсх., с-ще Нова Борова

максимальне значення: 38,05 мгО/дм³ р. Тетерів, Відсічне вдсх., м. Житомир

- БСК₅ (норма - 3,0 мгО₂/дм³)

мінімальне значення: 2,99 мгО₂/дм³ р. Ірша, Іршанське вдсх., с-ще Нова Борова

максимальне значення – зафіксовано перевищення:

- 3,22 мгО₂/дм³ р. Тетерів, Відсічне вдсх., м. Житомир;

- 3,21 мгО₂/дм³ р. Ірша, Малинське вдсх., м. Малин;

- 3,13 мгО₂/дм³ р. Возня, с. Рудня Городищенська;

- 3,10 мгО₂/дм³ р. Гнилоп'ять, м. Бердичів.

Біогенне забруднення

- амоній - іони (норма - 1,28 мг/дм³): в межах від 0,24 мг/дм³ р. Тетерів, Відсічне вдсх., м. Житомир та р. Гнилоп'ять, м. Бердичів до 0,54 мг/дм³ р. Ірша, Іршанське вдсх., с-ще Нова Борова;

- нітрат - іони (норма - 45 мг/дм³): в межах від 0,95 мг/дм³ р. Ірша, Малинське вдсх., м. Малин до 3,61 мг/дм³ р. Гнилоп'ять, м. Бердичів;

- нітрит - іони (норма - 3,3 мг/дм³): в межах від 0,022 мг/дм³ р. Возня, с. Рудня Городищенська до 0,080 мг/дм³ р. Гнилоп'ять, м. Бердичів;

- фосфат - іони (норма - 3,5 мг/дм³): в межах від 0,063 мг/дм³ р. Тетерів, Відсічне вдсх., м. Житомир до 0,112 мг/дм³ р. Гнилоп'ять, м. Бердичів;
- сухий залишок (норма - 1000 мг/дм³): в межах від 291 мг/дм³ р. Ірша, Іршанське вдсх., с-ще Нова Борова до 404 мг/дм³ р. Гнилоп'ять, м. Бердичів.

Небезпечні речовини:

Зафіксовано перевищення вмісту показників:

- заліза загального (норма - 0,1 мг/дм³):
 - 0,504 мг/дм³ р. Возня, с. Рудня Городищенська;
 - 0,408 мг/дм³ р. Ірша, Іршанське вдсх., с-ще Нова Борова;
 - 0,336 мг/дм³ р. Тетерів, Відсічне вдсх., м. Житомир;
 - 0,240 мг/дм³ р. Ірша, Малинське вдсх., м. Малин;
 - 0,240 мг/дм³ р. Гнилоп'ять, м. Бердичів.
- марганцю (норма - 0,01 мг/дм³):
 - 0,102 мг/дм³ р. Возня, с. Рудня Городищенська;
 - 0,090 мг/дм³ р. Ірша, Малинське вдсх., м. Малин;
 - 0,084 мг/дм³ р. Ірша, Іршанське вдсх., с-ще Нова Борова;
 - 0,072 мг/дм³ р. Тетерів, Відсічне вдсх., м. Житомир;
 - 0,060 мг/дм³ р. Гнилоп'ять, м. Бердичів.

Вміст розчиненого у воді кисню становив 12,08-13,51 мгО₂/дм³, при нормі не менше 4,0 мгО₂/дм³.